

Basebetsi ba Eskom ba a matjha ho thibela ho lahlehelwa ke mesebetsi

Basebetsi ba 3 000 ba Eskom ba ile ba matjha ho ya ntlokgolo ya khampani e Megawatt Park ka la di 29 Phupjane, ho ya batla hore ho fediswe ho bopjwa hape botjha ha khampani ho seng ho bakile hore diketekete tsa basebetsi di lahlehelwa ke mesebetsi.

Basebetsi ba ile ba ema mabaleng a khampani ha palo e nyenyane ya manqosa a tswang ho National Union of Mineworkers (NUM), National Union of Metalworkers of SA (NUMSA) le Electricity Workers Union (EWU) e ne e rerisana le boramesebetsi.

Kamora dihora tse nne basebetsi ba ile ba ba le phenyo e kgolo hobane Eskom e ile ya dumellana le tseo ba di batlang.

Tseo ba neng ba di batla e ne e le tsena:

- Hore Eskom e emise ka lenaneo la yona la ho bopa botjha hape;
- Ho kgaotswe ka ho emiswa hatshetso diteisheneng tsa matla bakeng sa nako e itseng;
- Hore lenaneo la ho bopa hape botjha le romelwe foramong e akaretsang; le
- Hore Eskom e se ke ya tswellapele ka diketsahalo

Diketsahalo tsa matshweletshwele a batho: Ba bang ba baipelaetsi kantle ho ntlokgolo ya Eskom.

dife kapa dife tsa poraebete, ho kenyelletsa le ho etsa hore ditshebeletso tseo e seng tsa bohlokwa e be tsa poraebete.

Selekane sa Eskom

Eskom le mekgatlo ya basebetsi ba dumellana ka tsena tse latelang:

1. Kopano ya boemo bo hodimo haholo mahareng a Eskom le mekgatlo ya basebetsi horarolla ka potlako ditaba tse amang dihlopha tsena ka ho lekana.

Eskom mmoho le mekgatlo ya basebetsi e dumellana ka ho hlongwa ha foramo ena ka potlako;

2. Eskom e tshepisitse hore e ke ke ya fokotsa basebetsi mosebetsing ho fihlela ho buisanwa ka tsamaiso ya palo

ya basebetsi e hodimo Kopanong ena, kapa ho ba le tumellano e fihlelwang mahareng a Eskom le mekgatlo ya basebetsi.

3. Eskom, ka ho latela ditaelo tsa seratswana sa 4 ka tlase, e tsellepele ka ho:

3.1 Hlahloba mangolo a dikopo bakeng sa karohano ya boithaopo;

3.2 Sebedisa horupellwa hape ka boithapo hape le ka maano a ntshetsopele ya ho tshwarahana le palo e hodimo ya basebetsi.

4. Eskom e tshepisitse hore ha ho ena le palo e hodimo ya basebetsi, e tla buella dihlopha tse amehang ka kgetho tseomme e buisane ka kgetho tseo.

Ho qalwa ha summit ya histori

Mekgatlo e emetseng basebetsi ba Eskom e ile ya kopana le boramesebetsi ka la 21 Phupu hobuisana ka mekgwale ditsela tse tla kenyelletsa basebetsi dibopehong tse nkang diqeto tsa Eskom.

Kopano e ne e kenetswe ke National Union of Mineworkers (NUM), National Union of Metalworkers of SA (NUMSA), Electrical Workers Union (EWU) le mekgatlo e meng ya basebetsi ba basweu.

Lenanetaba la kopano le ne le butswe hore ba batlang ho eketsa ka ho hong hoo ho ka buisanwang ka hona ba etse jwalo, leha morero o moholo e ne e le wa ho buisana ka ho hlongwa ha dibopehong tse ho tsona basebetsi ba ka nkang karolo ya ho etsa diqeto tse ba amang mesebetsing.

Ha kopano e qala, dihlopha

tsohle di ile tsa hlahisa dintlha tseo di di bonang e le tsa bohlokwa mme tseo di hlokang hore di be teng ho lenanetaba.

NUM e ile ya etsa ditlhahiso tsena:

Lekgotla la tsamaiso

Lekgotla la tsamaiso la Eskom haesale le bopilwe feela ka sehlopha sa banna ba basweu ba leng ka hodimo mme se sa kenyelletsse basebetsi.

Hona ho tshwanelo ho fetoha bakeng sa ho bontsha sebopetho sa sebele sa Eskom. Phetho ya potlako ho tshwanelo ho ba ya ho kenya baemedi ba basebetsi lekgotleng.

Ho bopa botjha hape

Eskom e tshwanelo ho ithuta ho ba le tshebetso ya ditherisan. Ke kgale diqeto di etswa sephiring, e be di fetisetswa ho basebetsi le ho mekgatlo ya

basebetsi.

Mekgatlo ya basebetsi e bitswa ho tla kopanong ho tla dumella diqeto tsena. "Hona ketshetso e ke keng ya amohelwa", ho rialo Gwede Mantashe, ha a ne a bolella kopano ya NUM. "Rebatla ho ba le seabo dibopehong tseo tse nkang diqeto", ho tswela pele Mantashe.

Ho nka karolo ho amang ba bangata

NUM e hlahisitse kamoo summit e tshwanelwang ho bopjwa ka teng. Sepheo sa bohlokwa sa kopano ena keya ho kenyelletsa di shop stewards mmoho le batsamaisi ba mahareng le ba ka tlase tshebetson ena.

Jwalo ka ha Mantashe a bolela: "Tshebetso e tshwanelo ho fumana sebopetho ho batho diteisheneng tsa matla le mekgengya kgwebo. Ha ho thus leto ho dula diphapusong ho rerwe ka bohlale bo boholo athe batho ba amehang jetsatsi le leng le le leng ha ba utlisise letho ka tshebetso eo e rerilweng."

Basebetsi ba merafo ba khahlanong le muso oa khethollo

Basebetsi ba morafong ba ka holimo ho 170 000 ba ile ba kenela tulo-thoko ea mosebetsi ea la mohla 3-4 Phato ho tlatsa ANC-SACP le COSATU kutloanong ea ho hoeletsa toka le khotso.

Merafo ea teerjane e ile ea otleha habohloko ka peresente tse 90 ha e akaretsa tsa tulo-thoko ea matsatsi a mabeki.

Basebetsi ba merafo ea khauta, e ile eankakarolo mafapheng a maholo a mbaloa, haholo-holo tsatsing la pele ka liperesente tse 60 ho ea ho 70 tsa tulo-thoko merafong emeng.

Eile ea ebafeela merafong ea Gold Fields moo kholetso e ileng ea tlatsa ke peresente tse 30.

Mapolesa a khahlanong le litho tsa NUM a ile a qobella likete-kete tsa basebetsi ba merafo hore ba sebetse. Merusu e ile ea tsoha ho GFSA ho la East Driefontein gold mine pela Carletonville me ea siea polao ea basebetsi ba bahlano.

Tlatlapo e fokolang e ile ea hlahla merafong ea platinum e leng ka hara sebaka sa batho ba bachelo ho la Bophuthatswana ea karolo e ka bang peresente tse 30.

Merafo ea mashala e ile ea mamela tulo-thoko ka palo e kholo e ngotsoeng e le 80% merafong e meng.

Basebetsi ba ka holimo ho million tse 4 ba ile ba kenela tulo-thoko ena ka boholo.

Ho feta moo he, ketso ea khalemelo ha mmoho le lteleko li etsuo a ke ba ha Amcoal, JCI, Duiker, Randcoal le Genmin.